

سیری بر تجربه شهرسازی اجتماعی (مشارکتی) در بازآفرینی محلات غیررسمی شهر مدلین در کشور کلمبیا

محمدسعید ایزدی^۱، مجید روستا^۲، نگین امیری^۳

چکیده

در طول دهه‌های اخیر، به کارگیری روش‌های مشارکتی به یک اصل مهم در بازآفرینی محلات غیررسمی یا به بیان بهتر محلات ناکارآمد شهری تبدیل شده است. تا پیش از این عدم توجه به مسائل اجتماعی در تهیه و تدوین برنامه‌های بهسازی و نوسازی این محلات سبب دو قطبی شدن شهرها و در نتیجه شعله‌ور شدن تنش‌های اجتماعی متعدد در آنها شده بود. لذا بازخوانی تجارب موفق در این عرصه می‌تواند از تکرار گام‌های اشتباه ممانعت به عمل آورد و همچنین از طریق شناخت عوامل موفقیت و بهره‌گیری از آنها می‌توان به عنوان انگاره‌های وارداتی که در تلفیق با عرف‌ها و الگوهای بومی هر کشور به راهکارهایی زمینه‌گرا بدل می‌شوند، قدم‌هایی مؤثر در این عرصه برداشت. از این رو هدف از این مقاله بررسی فرایند بازآفرینی محلات غیررسمی مدلین در کشور کلمبیا به عنوان تجربه‌ای موفق در حوزه شهرسازی اجتماعی در مقیاس بین‌المللی و همچنین بررسی برنامه، راهبردها، سیاست‌ها و طرح‌های رویکرد مذکور به منظور مداخله در بافت‌های ناکارآمد شهری است.

روش تحقیق مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای و اینترنتی بوده و تلاش شده آنچه هست بدون هیچ مداخله ذهنی گزارش گردد و در نهایت نتایج عینی تفسیری از موضوع گرفته شود. جمع‌بندی مطالعات و مرور تجربه مذکور نشان داد که اصول شهرسازی اجتماعی عبارت است از «اقدامات نظام‌مند فیزیکی و اجتماعی با تکیه بر مشارکت عمومی و مدیریت هماهنگ میان سازمانی». همچنین نتایج بیانگر آن است که دستورالعملی ساده و یا یک الگوی ثابت و خطی جهت اعمال به شرایط زمینه‌ای گوناگون وجود ندارد بلکه تنها از طریق تدوین مدلی استراتژیک می‌توان تمامی نهادها و ابزارهای دولتی، منابع و اقدام‌ها را در جهت سازماندهی کرد تا در نتیجه در یک منطقه مشخص نتایج هر چه سریعتر و با کیفیت بالاتری حاصل شود. بازخوانی برنامه شهرسازی اجتماعی مدلین نشان داد که عامل اساسی در موفقیت این تجربه همگام بودن و همکاری سیستماتیک بخش فیزیکی، نهادی و اجتماعی در طول فرایند بازآفرینی محلات بوده است.

کلمات کلیدی

بازآفرینی شهری، شهرسازی اجتماعی، محلات غیررسمی، مدلین

۱- عضو هیأت علمی (استادیار) دانشگاه بوعلی سینا همدان، دکتری معماری، مرمت شهری

۲- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه خوارزمی تهران

۳- کارشناس ارشد طراحی شهری دانشگاه بوعلی سینا همدان